

levere billigere Klæde end Private og af samme Godhed, eller bedre Klæde til samme Priis; da vilde det være Uret at forhindre Statens Værgere i at nyde Godt deraf. Men paa den anden Side vilde det efter min Overbeviisning være aldeles urigtigt, om Staten tilfod sig fra en saadan Fabrik at sælge Værgerne for en billigere Priis, end de have kostet den, thi da vilde der virkelig for private Concurrerter være Grund til at besvære sig. De vilde da med al Føie kunne beskjylde Regjeringen for at unbergrave deres Industri, thi Ingen kan forlange Andet af en privat Industri, end at den skal levere gode Værgere til, hvad der er deres virkelige, naturlige Priis. Derfor har det stillet sig for Udvalget som en Mulighed, at man ved de Auctioner, som hidtil have været forsøgte, har været for let med at sælge Værgerne under Fabrikprisen, og at altsaa de Fabrikanter, som have besværet sig derover, med Føie have beklaget sig; men naar den høitærede Krigsminister indskrænker sig til at sælge Klæde til den Priis, som det har kostet Staten, troer jeg ikke, vi have Føie til at modsætte os saadant Salg, navnlig, naar det med Grund vises, at dette medfører saa store Fordeler, som den høitærede Krigsminister idag har paavist. — Der er af det ærede Medlem for Frederiksborg Amts 1ste Valgkreds (Ablev) bragt en Sag frem, som i og for sig har en meget stor Betydning, den nemlig, at man, istedetfor at arbejde for Private, kunde arbejde paa Dplag, det vil sige, at Staten tog sig paa hvert Aar at fabrikere et vist Maal Klæde udover det, Hæren behøver, og saaledes altsaa efterhaanden forøge sin Klædebeholdning. Dette Raad er overordentlig farligt, dersom det skal tages i sin Almindelighed og ikke under ganske særegne Omstændigheder; thi det, at danne sig saadanne Beholdninger, er for det Første altid en bekostelig Ting, derved at Renterne af Capitalen gaar tabt, men dernæst maa man ogsaa huske paa, at Klæde ikke er en Artikel, som holder sig i al Evighed; det er en Artikel, som taber i Værdi ved at henligge over en vis Tid, og altsaa kan det meget let hændes, naar man gennem en Række Aar havde arbejdet sig op til en stor Beholdning, at da Klædet, naar man skulde bruge det, var blevet

mørt og ikke buede Noget. Det er saaledes et Raad af meget tvivlsom Værdi; men jeg griber Leiligheden til at bringe frem for ærede Medlemmers Betragtning Noget, der vil finde Anvendelse ved Behandlingen af en anden Sag, som foreligger Thinget, og hvor vi da nærmere kunne drøfte det, det nemlig, at det er overmaade vanskeligt, navnlig for en Armee som vor, at afgjøre, hvorledes den skal stille sig med Hensyn til Forsyningen med Klæde og navnlig med Hensyn til det Maal af Klæde, der skal have i Reserve. Jeg skal sige, hvorfor Afgjørelsen af dette Spørgsmaal er mere vanskeligt med Hensyn til vor Armee end med Hensyn til saa mange andre Armeer. Grunden ligger deri, at den Styrke, vi til dagligt Brug have staaende under Vaaben og indklædt, udgjør en saa overordentlig ringe Procent af den Styrke, som Armeen har, naar den er paa Krigsfod. Naar De f. Ex. ville tænke Dem en Hær som den franske, der paa Krigsfod ikke nær kan udvikles til det Dobbelte af den Styrke, som den har paa Fredsfod, og dermed ville sammenligne vor Armee, som efter den nye Hærlø, naar den kommer paa Krigsfod, maastee kan udvikles til det otte- eller tiodobbelte af Styrken paa Fredsfod, saa ville De see, at hvis vi skulde være istand til at indklæde Armeen paa eengang eller endog saa kun skulde kunne afholde Forsyningen i den første Tid, og dermed ville sammenligne det Maal af Klæde, vi under almindelige Forhold forbruge hvert Aar, ville vi behøve saa uhyre Beholdninger, at de ville udsættes for den Fare, jeg nys tilfod mig at berøre, nemlig at Klædet i Beholdningen blev for gammelt og derved tabte sin Værdi. Dette er et overordentligt vanskeligt Punkt. Vi have tidligere bestandigt holdt os paa det Standpunkt, ikke at have nogen stor Beholdning, idet vi havde en Beholdning, der kun var tilstrækkelig til nogenlunde at forsyne Armeen ved dens Udrustning, og ikke videre. Beholdningen vil efter den nye Armeeplan vel blive noget større, men naar vi saa tilmed skulde have betydelige Forraad i Reserve, ville de ærede Medlemmer see, at dette bliver et meget vanskeligt Forhold, som kræver en grundig Overvejelse.